

להמריכו זליחה

גליון נ"ז • פרשת תולדות תשכ"ה

מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

ניצוצי חיזוק ואמונה

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגניתין טובין שנשמעו מפי' הגה"צ מורינו שליט"א בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

השראת השכינה

מורינו הגה"צ שליט"א אמר: בשעה שצדיקים אוכלים יש השראת השכינה, כמו שאמר יצחק אבינו (בראשית כז, ז) "ואוכלה ואברככה לפני ה'", לפי שבעת אכילת הצדיק גם בעת אכילה גשמית הוא ניוון מזיו השכינה ממש. וזה ביאור לדברי רבינו (ליקו"מ קמא סימן ס"ב) על ידי אכילתן של ישראל נעשה יחוד קוב"ה ושכינתיה אפין באפין, כי אז זוכים להארת פנים, לפי שיש שפע הבא מהעורף, מאחורי הכתפיים, כלומר שהשפע אמנם בא אבל אין רואים מי נותן ומהיכן משפיעו, אבל על ידי אכילה באופן של הודאה, מקבלים את השפע באופן ישר וזוכים להארת פנים ממש.

(חנוכה שנת תשס"ו לפ"ק)

ובשעתם יבטחו בה

מורינו הגה"צ שליט"א אמר בלחיים לאחר ברית מילה לנכדו: הנה האמונה צריך שיהא בתמימות. (כמו שאנו רואים אצל ברית מילה שהקב"ה אומר לאברהם (בראשית יז, א) התהלך לפני הדיה תמים), ובלי תמימות ליכא אמונה, דהקב"ה ברא עולמו מלא העלמות והסתרות, וגם על הניסים ונפלאות שהקב"ה עושה, שעי"ז מכירין כחו וגבורתו, אשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, יש על זה העלמות והסתרות, כגון הנס שנעשה עם שרה אמינו שנפקדה כשהיתה עקרה, ונפקדו כל עקרות שבעולם עמה, ומאמין הי' מתפלא מאד מהנס, אשר בהשפעתה נפקדו כל העקרות שבעולם. ומ"מ אומר רש"י פ"ר תולדות (כה, ט) לפי שהיה ליציני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה וכו', ורואים שבאותו הנס עצמו יש מקום להתחזק באמונה ויש מקום לכפור. וכן בקריאת ים סוף, שהמצרים רדפו לישראל מאחוריהם, ומימין ושמאל היה מדבריות, וממול היה ים סוף, ומה עשה הקב"ה בקע להם את הים, ואיתא במדרש שכל שבט היתה יכולה להסתכל לשבט אחר דרך חומת המים שהיו נראים כוככית, וכן היו שותים מים ואוכלים פירות, ובתרגום שיר השירים (פרק א פסוק ט) איתא שהיה שם הכל חוץ מהעפר שהיה על הארץ שנבקע לנעלים וזהו כדי ליתן מקום לרשעים לטעות. ורואים שבלי תמימות לא יזכה האדם גם להאמונה הקדושה.

(צפרא דשבתא פרשת קרח תשע"ג לפ"ק)

'בשם קדשו בטחוני'

הנקרא בשמו של הקב"ה

בירושלמי (שם) מובא עובדא שפעם היה שופט גדול אחד אשר ישב לדון ליסטים אחד, וכאשר הלסטים ראה את מר מצבו בחקירות ודרישות, שמו של השופט היה 'אלכסנדרוס' ושמו של הלסטים גם כן היה כשמו 'אלכסנדרוס', פנה הלסטים אל השופט ואמר לו: "ראה נא אדוני השופט, הרי שמי כשמך, אין זה אלא מן השורה שאלכסנדרוס יעשה טובה לאלכסנדרוס", ואכן השופט נתמלא רחמים והטיב עמו באמרו: "הרי שמך כשמי, לכן הנני חפץ לעשות טובה עמך". ומסיים הירושלמי ואומר: "מה הנקרא בשם בשר ודם כך, הנקרא בשמו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה, הדיא הוא דכתוב 'והיה כל אשר יקרא בשמי ימלט'".

מגן הוא לכל החוסים בו

וכאשר מכניסים אמונה זו במוח היטב, בזה נעשה שמנו משותף בשמו יתברך! וכאשר אנו תולים את עצמנו בשם השם אין לנו שום ממה לירא ולפחד! 'מגן הוא לכל החסים בו' (תהלים יח, לא) - איך שרק נראים, אם אתה 'חוסה בו' אזי 'מגן הוא' עליך!

ואכן מצינו כמה פעמים שבטחון משותף עם שם השם. הפסוק אומר (תהלים ט, יא) 'ויבטחו בו יודעי שמך' - "יודעי שמך", 'כי בשם קדשו בטחוני' (תהלים לג, כא), והנביא אומר (ישעיה נ, י) 'יבטח בשם ה' וישען באלקיו ודרשו חז"ל על זה במדרש (מדרש תהלים לא): "אומר להם הקב"ה, בטחו בשמי והוא עומד עליכם, ולמה, שכל מי שבוטח

בשמי אני מצילו".

גליון כבוד מלכותו

תיבת "שם" מורה על "מלכות", על גילוי מלכותו, זהו עניינו של "שם", וכמו שכתוב על דוד המלך ע"ה 'ויעש דוד שם' (שמואל ב ח, יג), שמו מרמז על ספירת המלכות, כי גילוי כבודו של "ברוך שם כבוד מלכותו", גילוי זה שהש"ת הוא המלך האמיתי והשליט היחיד והמושל האמיתי שהכל נעשה על ידו והוא מושל בכל בלי שום יוצא מן הכלל, זה נקרא "שם השם", ממילא זהו 'ויבטחו בו יודעי שמך'.

ואילו היה מאיר לאדם האמת לאמיתו, היה מבין ורואה כמה מוחלטת היא שליטתו של הש"ת בכל הפרטים בלי קץ, בדומם צומח חי ומדבר, הכל ממש בלי יוצא מן הכלל.

לראות הפנימיות שבכל דבר

והאר"י הקדוש כאשר ראה גחלים בוערות - אש בוערת, הוא ראה בזה עתידות נוראות, וכל זה מרוב אמונה בידעו שזהו מהש"ת לבד, זכה לראות בהם פנימיות הבריאה, הוא שמע ממש שירים, הוא לא ראה את החיצוניות אלא את אור הפנימיות שבכל דבר. כי כאשר הכפירה לא הסתירה את האמת והאור, יכול היה לראות על ידי זה עתידות.

ופעם אחת כאשר ראה נר דולק הוא אמר ענין אחד שהנר סיפר ענין עתידות (ראה שבחי האר"י). כי כאשר הנר מפעפע ומתנוגע הוא מהש"ת, כי כל השליטה הוא מהש"ת לבד, ואילו היינו יודעים ב המשך בעמוד ב

זהו הענין של 'ויבטחו בו יודעי שמך' אלו היודעי שמך יודעים! הם יודעים שצריך לבטוח בהש"ת והם בוטחים בו בכל לב, והם ממושייכים ישועות ע"י בטחונם!

נכשי בשאלתי?

מכתבי הגה"צ מורינ' שליט"א לאור הזמן והפרשה

עולמך מ' בוראך

בי"ה יום ב' לסדר וישלח יעקב, ט' כסלו תש"א פעה"ק ירושלם ת"ו בב"א

הגיעני כעת יקרת מכתבך. הנה יש מאמר בליקוטי מוהר"ן הסובב על מידת "ונפשי כעפר לכל תהיה", שכמו שהעפר הכל דשין עליה והיא נותנת להם כל הטובות, אכילה ושתייה, זהב וכסף וכו', כך צריך האדם להתנהג כנגד כל הקמים עליו, ועל ידי זה אין החולק יכול לבא למבוקשו, עיי"ש בסימן רע"ז.

ומובא בספר נוצר חסד להרה"ק מקאמרנא זי"ע (על מסכת אבות פרק ו', מא) שאם אתה רואה אדם שאין עליו מחלוקות, סימן שהוא מערב-רב (הגם שאין זה כל-כך פשוט, אבל אין כאן מקומו להאריך בזה). אבל זה ברור שמחלוקת הזו סימן יפה הוא לכם, כי כל בחינה של מלכות שמים שהאדם רוצה לגשת אליה, מתעוררים עליו קטרוגים בלי שיעור, מעצמו ומאחרים, מביט ומחוי, כמו שכתב רש"י בתחילת התורה "ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבע אמות", והקטרוג הזה נתעורר על כל כבישה שנעשה ע"י שהאדם ממליך עליו את השי"ת באיזה מקום שהוא ובאיזה זמן שהוא, שעיי"ז הוא מבריה משם את הסטרא אחרא, ומוקים מלכותיה דשמיא לאתריה [ומחזיר מלכות שמים למקומה]. ואפילו אם רק נתעורר האדם לדבר שבקדושה, תיכף ירגיש שמתחילים הקטרוגים מכל הצדדים ומכל הבחינות; חמור נוער וכלבים צועקים, וזה הכל נמשך מקטרוג הסטי"א "ליסטים אתם שכבשתם"...

והגם שהם הם הליסטים, כי כל חזקתם באה מבחינת "ושפחה כי תירש גברתה" (משלי ל', כג), אבל חזקתם היא כל כך חזקה עד שלעיני בשר נראה כי יעשיו הוא הבכור, כמו שמוכא ברש"י עה"פ (בראשית כה, כו) "ויקרא שמו יעקב" - הקב"ה אמר: אתם קריתם לבכורכם שם, אף אני אקרא לבני בכורי שם, הדה הוא דכתיב ויקרא שמו יעקב. כי הבור האמיתי הוא יעקב, וכמו שמוכא במדרש (ויק"ר פ' לו, ד) עה"פ "כה אמר ה' בוראך יעקב ויצרך ישראל" (ישעי' מג, א). אמר הקב"ה לעולמו, עולמי עולמי מי בוראך וכו' יעקב בראך. והביאור בזה, כי עיקר הבריא ההיא בשביל הצדיק, שבו תלוי כל מלכותא דשמיא, ולעומת זה עשו הוא הוא איש שעיר, בתקופא דרוח סערה שגדול בשעתו (כמוכא בלק"מ ס' ח' אות ג').

ומזה נמשך גם מה שמוכא הסבר לזה שהציה"ר הוא הכובש בדרך כלל, מפני שהוא הקדים והחזיק קודם, כי תיכף ביציאת האדם מרחם אמו אזי "לפתח חטאת רובץ" (בראשית ד, ה). כמו שרואים שע"פ הטבע נמשך הנוול תיכף לאכילה ושתייה וכו', ואח"כ עובר זמן רב, ועד שמשיג מה חובתו בעולמו כבר נקלטו בו כל התאוות מראשו ועד רגליו, כשמתחילים להמשך אחר הקב"ה ולקיים "ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח) וכפי הדרש "בתוך כל אחד ואחד" (אלשיך שמות כה, ח' בשם חז"ל).

יעקב מאיר בן חי דינה

כשנכנס איזה עצבות חושבים יותר ויותר עמוק, חושבים שככה יוצאים מזה, האמת היא שזה יוצר יותר מתח. ועוד עצה לדבר עם חברים, שזה גם מביא היסח הדעת. וגם נגינה. יש כמה אופנים. צריך להביא רוח שמחה, רוח דקדושה זה עושה שמחה.

שאלה: מה עושים כשמתגבר המרה שחורה והעצבות?

תשובה: חלק מהפתרון הוא היסח-הדעת מהעצבות, לא לחשוב מהעצבות, הטבע הוא

מעשיות ועבודות מחכימות מאוצרו של מורינ' הגה"צ שליט"א מסודר על פי נושאים

פניני הסיפור

סיפורי צדיקים

בו ידברו מהאמונה הקדושה ובשגחתו הפרטית ובישועתן של ישראל, וסיפורי צדיקים, אשר כל אלו מעוררין לבות ישראל לאביהם שבשמים, וראיתי עליו שהוא התכוין למה שאמר באמת ולא סתם דיבורים בעלמא, ער האט עס געמיינט ערינסט מה שדיבר. וכך הוא חובתינו לדבר עם הבנים בעניני אמונה בכלל ובהשגחה פרטית בפרט ולספר הם סיפורי צדיקים, וכמו שאמר החזון איש כי סיפורי צדיקים מועילים עוד יותר מספרי מוסר.

ושמעתי כי בהת"ת חיי עולם היה מלמד שדרכו היתה בכל ערב שבת בעת שהילדים האלטן נישט ביים לערנען, היה מספר סיפורי צדיקים, וסיפר אחד מהתלמודים כי עיקר התחזקותו ביודשקייט היתה מסיפורי צדיקים הללו שסיפר המלמד, כי גדול כחן של סיפורי צדיקים.

החסיד הנודע רבי אלי' ראטה זצ"ל שזכה לשמש הרה"ק רבי שלמהקע זוועיהלער זי"ע, היה בעל יסורים גדול, ודרכו היה לנסוע בכל ערב ראש חודש לחברון להתפלל אצל הקברי האבות הק', ובסוף ימיו היה רח"ל סגי נהר ומחמת זה היה דרכו בעת שחזר מחברון לבוא אצלי, לשמוע כמה אמרי קודש פתגמים של צדיקים שיכולין לעורר ולחזק בני אל חי, כי הוא בעצמו לא היה יכול לעיין בספרים, (והייתי שומע בעת שהלך מביתי האיך שחוזר על המאמרים ששמע ומסדרם במוחו, למען יוכל לאמרם).

פעם אחד כשבא אצלי אמר לי, אם הייתי צעיר בימים יותר הייתי מכתת את רגלי בכל העולם, לאסוף כספים עבור לייסד ישיבה, ונקרא אותו בשם 'שיחו בכל נפלאותיו, אשר

המשך מעמוד א'

ומכירים בכך היינו מתמוגגים והולכים.

דחף טבעי לברוח להשי"ת

בהשי"ת, זה ממשך הישועה מהשי"ת לבד, ואז בטלים כל הטבעיים, כל הדברים, ואפילו אם לפעמים זה נעשה על ידי דברים טבעיים, אינם אלא מין לבוש גרידא.

ואפילו שאנו נמצאים בעולם העשיה ועושים מה שעושים, אך יודעים זאת שהכל הוא מהשי"ת ממש, אזי נושאים עיניים לשמים בצפיה שיהיה הצלחה בדבר, מייחלים אליו מהחל ועד כלה, כולל בעת ההצלחה, כי בלי השי"ת אין כלום!

ולכן זהו הענין של "ויבטחו בך יודעי שמך" אלו ה"יודעי שמך" יודעים! הם יודעים שצריך לבטוח בהשי"ת, והם בוטחים בו בכל לב, והם ממשיכים ישועות ע"י בטחונם!

על כל פנים כאשר האדם יודע בבירור ומאיר לו זאת בבהירות, אזי כאשר הוא נצרך לישועה הוא פונה להשי"ת ואומר לו: "רבונו של עולם, מי הוא אשר יוכל לעזור לי אם לא אתה? ווער וועט מיר העלפן אז נישט דז?! הכל נתון בידך ואתה מלא רחמנות!" כי בהיותו "יודע ה" ע"י בטחונו כאמור, נעשה לו דחף טבעי לברוח להשי"ת ולקרוא אליו! כי הרי רק הוא תקוות ישועתו!

ועל פי טבע כאשר נמשכים אחר הבטחון ונתלים

וכי מפני שהוא נותן זאת כל יום מסתלקת ההודאה, וכי ההרגל של קבלת השפעות טובות היא חלילה סיבה להפסיק מלהודות!!

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינ' שליט"א

